Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 9. martā [1]

**Lieta C-680/21**

**UL,**
***SA Royal Antwerp Football Club***
**pret**
***Union royale belge des sociétés de football association ASBL,***
**piedaloties**
***Union des associations européennes de football* (*UEFA*)**

(*Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Briseles frankofonā pirmās instances tiesa, Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – LESD 45. pants – Darba ņēmēju pārvietošanās brīvība – LESD 165. pants – Sports – *UEFA* un asociēto nacionālo futbola federāciju noteikumi – Vietējie spēlētāji

## I. Ievads

1. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas attiecas uz LESD 45. un 101. panta interpretāciju, ir iesniegts tiesvedībā, kurā piedalās UL, futbolists, un *Royal Antwerp Football Club* (turpmāk tekstā – "*RAFC*"), no vienas puses, un *Union royale belge des sociétés de football association ASBL* (Beļģijas Karaliskā futbola klubu apvienība; turpmāk tekstā – "*URBSFA*") un *Union des associations européennes de football* (Eiropas Futbola asociāciju savienība; turpmāk tekstā – "*UEFA*"), no otras puses, par šķīrējtiesas nolēmuma atcelšanu, ar kuru noraidīta prasība par spēkā neesamības atzīšanu un zaudējumu atlīdzību, ko UL un *RAFC* cēla pret *URBSFA*, *UEFA* un citu nacionālo futbola federāciju, kuras ir *UEFA* biedri, pieņemtajiem noteikumiem.

2. Saskaņā ar Tiesas lūgumu šajos secinājumos ir apskatīts tikai lietas darba ņēmēju brīvas pārvietošanās aspekts atbilstoši LESD 45. pantam. Konkrētie noteikumi attiecas uz tā dēvētajiem "vietējiem spēlētājiem", proti, spēlētājiem, ko trenē klubs vai nacionālā futbola federācija, kurā šis klubs ir biedrs. Būtībā jautājums ir par to, vai noteikta skaita vietējo spēlētāju obligāta iekļaušana atbilstošajā sarakstā ir nepamatots darba ņēmēju brīvas pārvietošanās ierobežojums saskaņā ar LESD 45. pantu.

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

3. Šajos secinājumos argumentēšu, ka apstrīdētie noteikumi ir pretrunā LESD 45. pantam (tikai) tiktāl, cik tie attiecas uz spēlētājiem, kuri nav konkrētā kluba sastāvā. Neviens nevēlas garlaicīgu futbolu [2], tāpēc, manuprāt, var tikt pieļauti noteikti šīs pamattiesību normas ierobežojumi.

## II. Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

### A. Lietas dalībnieki

4. UL ir 1986. gadā dzimis futbolists, kuram ir trešās valsts pilsonība, kā arī Beļģijas pilsonība. Beļģijā viņš profesionālo darbību ir veicis jau daudzus gadus. Vairākus gadus viņš spēlēja Beļģijas profesionālā futbola klubā *RAFC* un tagad spēlē citā profesionālā futbola klubā Beļģijā.

5. *UEFA* ir saskaņā ar Šveices tiesībām dibināta apvienība, kuras mītne atrodas Nionā [*Nyon*] (Šveice). Tā dibināta 1954. gadā, lai tostarp risinātu visus ar futbolu saistītos jautājumus, uzraudzītu un kontrolētu futbola attīstību visos tā veidos, kā arī sagatavotu un organizētu starptautiskas futbola sacensības un turnīrus Eiropas līmenī. Tās sastāvā ir 55 nacionālās futbola federācijas, kuru biedru vidū ir profesionālā futbola klubi. Tās augstākā institūcija ir kongress, kas apvieno visus tās locekļus. Tās izpildinstitūcija ir izpildkomiteja, kuras locekļus ievēlē kongress, Eiropas līga (EL), kas ir Šveicē bāzēta asociācija un pārstāv 37 nacionālās līgas no 30 dažādām valstīm, un *Association européenne des clubs* (Eiropas Klubu asociācija (*ECA*)), kas pārstāv futbola klubus.

6. *URBSFA* ir saskaņā ar Beļģijas tiesībām dibināta bezpeļņas asociācija, ko atzinusi *Fédération Internationale de football association* (Starptautiskā Futbola federācija (*FIFA*)), *UEFA*, kuras biedre ir *URBSFA*, un *Comité Olympique et Interfédéral Belge* (Beļģijas Olimpiskā un starpfederālā komiteja (*COIB*)). *URBSFA* mērķis ir nodrošināt profesionālā un amatieru futbola sporta un administratīvo organizāciju Beļģijā, kā arī tā popularizēšanu.

### B. Apstrīdētie noteikumi

#### *1. UEFA*

7. 2005. gada 2. februārī *UEFA* izpildkomiteja pieņēma noteikumus, saskaņā ar kuriem profesionālā futbola klubiem, kas piedalās *UEFA* klubu sacensībās, sarakstā, kas ierobežo komandas lielumu, jāiekļauj ne vairāk kā 25 spēlētāji, kuru vidū savukārt jābūt noteiktam minimālajam vietējo spēlētāju skaitam. *UEFA* definē, ka šādi spēlētāji ir tie, kas neatkarīgi no pilsonības vismaz trīs gadus no 15 līdz 21 gada vecumam ir trenējušies savā klubā vai citā tās pašas valsts federācijas klubā. 2005. gada 21. aprīlī Tallinā notikušajā kongresā *UEFA* 52 locekles federācijas, tostarp *URBSFA*, apstiprināja noteikumu par vietējiem spēlētājiem. Kopš 2008./2009. gada sezonas *UEFA* reglamentā ir paredzēts, ka klubiem, kas piedalās kādās no tās rīkotajām sacensībām, sarakstā ne vairāk kā ar 25 spēlētājiem ir jāiekļauj vismaz astoņi vietējie spēlētāji. No šiem astoņiem spēlētājiem vismaz četriem jābūt trenētiem attiecīgajā klubā.

[2] Lai gan aizrautīgi futbola cienītāji, piemēram, Niks Hornbijs (*Nick Hornby*) 1992. gada romānā *Fever Pitch*, apgalvo, ka "sūdzēties par garlaicīgu futbolu ir kā sūdzēties par Karaļa Līra skumjajām beigām: tam kaut kā pietrūkst jēgas", skat. *Penguin Books* izdevumu, 2000, 127. lpp.

### *2. URBSFA*

8. Attiecīgajos *URBSFA* federālajos noteikumos ir paredzēts, ka futbola klubi, kas piedalās profesionālā futbola 1.A un 1.B divīzijā, iesniedz *sarakstus* ne vairāk kā ar 25 spēlētājiem, kuru vidū iekļauj vismaz astoņus Beļģijas klubu trenētus spēlētājus (tas ir, tādus, kas pirms 23. dzimšanas dienas kādā no Beļģijas klubiem ir spēlējuši vismaz trīs pilnas sezonas). Turklāt vismaz trim no šiem astoņiem spēlētājiem pirms 21. dzimšanas dienas kādā no Beļģijas klubiem ir jābūt spēlējušiem vismaz trīs sezonas [3].

9. Attiecībā uz *spēļu protokoliem* jāuzsver arī, ka klubiem ir jāizmanto iepriekš minētajos sarakstos norādītie spēlētāji un to vidū jāiekļauj vismaz seši spēlētāji, kas pirms 23. dzimšanas dienas klubā ir spēlējuši vismaz trīs pilnas sezonas, no kurām divas – pirms 21. dzimšanas dienas [4].

10. Abos gadījumos, ja minimālās robežvērtības nav sasniegtas, šos spēlētājus nevar aizstāt ar spēlētājiem, kas neatbilst attiecīgajiem nosacījumiem.

## C. Pamatlieta

11. 2020. gada 13. februārī UL cēla prasību *Cour belge d'arbitrage pour le sport* (Beļģijas Sporta šķīrējtiesa, Beļģija), tostarp lūdzot atzīt, ka *UEFA* un *URBSFA* ieviestie noteikumi par vietējiem spēlētājiem ir prettiesiski, jo tie pārkāpj LESD 45. pantu [5], un atlīdzināt ar tiem saistīto UL nodarīto kaitējumu. *RAFC* vēlāk brīvprātīgi iestājās lietā, arī prasot atlīdzināt ar šiem noteikumiem nodarīto kaitējumu. *UEFA* nebija šķīrējtiesas procesa dalībniece.

12. Ar šķīrējtiesas nolēmumu, kas pieņemts 2020. gada 10. jūlijā, Beļģijas Sporta šķīrējtiesa lēma, ka šie prasījumi ir nepieņemami, ciktāl tie attiecas uz *UEFA* ieviestajiem noteikumiem par vietējiem spēlētājiem, un pieņemami, bet nepamatoti, ciktāl tie attiecas uz *URBSFA* ieviestajiem noteikumiem.

13. Beļģijas Sporta šķīrējtiesa būtībā uzskatīja, ka *URBSFA* ieviestie noteikumi nepārkāpj LESD 45. pantā garantēto darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, jo tie ir vienādi piemērojami, nerada nekādu diskriminmāciju pilsonības dēļ un katrā ziņā ir pamatoti ar leģitīmiem mērķiem un nav nesamērīgi ar tiem [6].

14. Tāpēc Beļģijas Sporta šķīrējtiesa noraidīja UL un *RAFC* prasījumus par kaitējuma atlīdzību.

15. 2020. gada 1. septembrī UL un *RAFC* cēla prasību *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Briseles frankofonā pirmās instances tiesa, Beļģija) par šķīrējtiesas nolēmuma atcelšanu, pamatojoties uz to, ka tas atbilstoši Beļģijas Tiesu kodeksa 1717. pantam esot pretrunā sabiedriskajai kārtībai.

16. Pamatojot prasījumus, tie būtībā apgalvo, ka *UEFA* un *URBSFA* noteikumi par vietējiem spēlētājiem pārkāpj LESD 45. pantā paredzēto darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, jo šie noteikumi ierobežojot gan tāda profesionālā futbola kluba kā *RAFC* iespēju pieņemt darbā

[3] Tas izriet no *URBSFA* federālā reglamenta agrākā P335.11. un P1422. panta, lasot tos kopsakarā ar pašreizējo B4.112. un B6.109. pantu.

[4] Tas izriet no *URBSFA* federālā reglamenta agrākā P1422. panta un pašreizējā B6.109. panta.

[5] Un LESD 101. pantu.

[6] Turklāt Beļģijas Sporta šķīrējtiesa atzina, ka LESD 101. pants nav pārkāpts.

spēlētājus, kas neatbilst to izvirzītajām vietējās vai nacionālās izcelsmes prasībām, un izlaist tos uz spēli, gan tāda spēlētāja kā UL iespēju sagaidīt to, ka klubs, saistībā ar kuru viņš nevar atsaukties uz šādu izcelsmi, viņu pieņems darbā un izlaidīs laukumā.

17. 2021. gada 9. novembrī *UEFA* iesniedza pieteikumu par brīvprātīgu iestāšanos lietā, kas ar 2021. gada 26. novembra lēmumu atzīts par pieņemamu.

18. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa, pirmkārt, norāda, ka šķīrējtiesas nolēmums, kuru tai tiek lūgts atcelt, ir balstīts i) uz UL un *RAFC* prasījumu daļēju nepieņemamību un pārējo šo prasījumu noraidīšanu kā nepamatotu un ii) uz divu Savienības tiesību normu interpretāciju un piemērošanu, proti, LESD 45. un 101. pantu, kuru iespējamā neievērošana, ņemot vērā to raksturu un attiecīgo Tiesas judikatūru, konkrētajā gadījumā varētu būt sabiedriskās kārtības pārkāpums Beļģijas Tiesu kodeksa 1717. panta izpratnē.

19. Otrkārt, iesniedzējtiesa uzskata – lai varētu taisīt spriedumu, tai ir jāsaņem no Tiesas skaidrojumi par LESD 45. un 101. panta interpretāciju. Šī tiesa jautā par šo noteikumu ierobežojošo ietekmi uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un konkurenci, kā arī to, vai tie ir pamatoti, adekvāti, nepieciešami un samērīgi ar tiem izvirzītajiem mērķiem. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa tostarp atsaucas uz Eiropas Komisijas publicēto paziņojumu presei un šīs iestādes uzdevumā veiktu pētījumu, no kura izriet, ka i) tādi noteikumi rada vai var radīt ierobežojošu ietekmi uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un ii) jautājums par to, vai šī ietekme ir samērīga ar šo noteikumu ļoti nelielajiem ieguvumiem, ņemot vērā mazāk ierobežojošus alternatīvus pasākumus, kas šķiet iespējami, ir detalizēti pārbaudāms, it īpaši šīs iestādes uzsāktajā pārkāpumu procedūrā [7].

## D. Prejudiciālie jautājumi

20. Ņemot vērā iepriekš minēto, *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Briseles frankofonā pirmās instances tiesa) ar 2021. gada 15. oktobra rīkojumu, kas Tiesā saņemts 2021. gada 11. novembrī, uzdeva Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai LESD 101. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir plāns saistībā ar "vietējiem spēlētājiem", ko 2005. gada 2. februārī pieņēmusi *UEFA* izpildkomiteja un 2005. gada 21. aprīlī Tallinā notikušajā kongresā apstiprinājušas *UEFA* 52 locekles asociācijas un kas tika īstenots ar reglamentiem, kurus pieņēmušas gan *UEFA*, gan tās locekles federācijas?

2) Vai LESD 45. un 101. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie liedz piemērot noteikumus par vietējo spēlētāju iekļaušanu spēles protokolā un laišanu laukumā, kas ieviesti *URBSFA* federālā reglamenta P335.11. un P.1422. pantā un pārņemti jaunā *URBSFA* reglamenta 4. sadaļas B4.1[12]. pantā un 6. sadaļas B6.109. pantā?"

21. Rakstveida apsvērumus iesniedza UL, *RAFC*, *URBSFA*, *UEFA*, Beļģijas, Grieķijas, Polijas, Portugāles, Rumānijas un Zviedrijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Tiesas sēdē 2022. gada 15. novembrī piedalījās UL, *RAFC*, *URBSFA*, *UEFA*, Polijas, Rumānijas un Zviedrijas valdības un Komisija.

[7] Turklāt iesniedzējtiesa vaicā, vai noteikumus par vietējiem spēlētājiem var uzskatīt par uzņēmumu nolīgumu, uzņēmumu apvienības lēmumu vai saskaņotu darbību LESD 101. panta 1. punkta izpratnē.

## III. Izvērtējums

22. Iesniedzējtiesa lūdz sniegt norādījumus par *UEFA* (pirmais jautājums) un *URBSFA* (otrais jautājums) noteikumu par vietējiem spēlētājiem saderību ar Savienības tiesībām. Interesanti, ka atšķirībā no otrā jautājuma pirmajā jautājumā nav atsauces uz LESD 45. pantu.

23. Šajos secinājumos jāpārbauda, vai LESD 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas liedz tādu noteikumu piemērošanu, kādi ir ietverti attiecīgajā *URBSFA* reglamentā par vietējo trenēto spēlētāju iekļaušanu spēles protokolā un to izlaišanu laukumā. Ņemot vērā, ka *URBSFA* reglaments lielā mērā ir balstīts uz *UEFA* noteikumiem, šajos secinājumos izvērtēšu arī tos.

24. Ar prejudiciālajiem jautājumiem iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai LESD 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tādu noteikumu par vietējiem spēlētājiem piemērošana, kādus ir pieņēmušas *UEFA* un *URBSFA*.

### A. Pieņemamība

25. *URBSFA* apgalvo, ka abi prejudiciālie jautājumi ir jāatzīst par nepieņemamiem, jo tiem neesot saistības ar prasītāju interesēm pamatlietā un tie esot hipotētiski. Turklāt tā apgalvo, ka strīds pamatlietā ir pilnīgi iekšzemes līmenī, ņemot vērā UL pilsonību, *RAFC* reģistrācijas vietu un apstrīdēto noteikumu teritoriālo piemērošanas jomu, un iesniedzējtiesai esot pienākums pieņemt lēmumu tikai *inter partes*.

26. *UEFA* uzskata, ka prejudiciālie jautājumi ir jāatzīst par nepieņemamiem, jo iesniedzējtiesa neesot pietiekami detalizēti izklāstījusi faktisko un tiesisko kontekstu, kurā tie ir izvirzīti, it īpaši attiecībā uz to dažādo nacionālo futbola federāciju identitāti, kuras ir ieviesušas noteikumus par vietējiem spēlētājiem, un šo atšķirīgo noteikumu patieso saturu. Turklāt minētā tiesa neesot konstatējusi pamatlietas strīda pārrobežu raksturu. Bez tam, tā kā lēmums lūgt prejudiciālu nolēmumu tika pieņemts pirms *UEFA* uzklausīšanas, nepietiekami precīzs un detalizēts lietas faktisko un juridisko apstākļu izklāsts neesot ļāvis *UEFA* īstenot savas tiesības.

27. Līdzīgi Rumānijas valdība un Komisija piekrīt *URBSFA* un *UEFA*, ka jautājums par LESD 45. panta interpretāciju ir uzdots, nepastāvot ārvalstu vai ārējam elementam pamatlietā, kā arī bez iesniedzējtiesas norādes, ka šī interpretācija būtu vajadzīga, lai atrisinātu lietu, neraugoties uz strīda pilnīgi iekšzemes raksturu.

28. Lai gan saprotu iepriekšējos punktos aprakstītās bažas[8], uzskatu, ka jautājumi šajā lietā ir pieņemami.

29. Sākumpunkts, lai izvērtētu iebildumu par lietas nepieņemamību tādēļ, ka runa esot par pilnīgi iekšzemes situāciju, ir Tiesas spriedums *Ullens de Schooten*[9], kurā tā ir precīzi apkopojusi un klasificējusi četras situācijas, kad lietas, kas izriet no pilnīgi iekšējām situācijām, tomēr ir pieņemamas prejudiciāla nolēmuma taisīšanai. Viena no šīm situācijām ir tad, ja nevar tikt izslēgts, ka citās dalībvalstīs dzīvojoši valstspiederīgie būtu bijuši vai būtu ieinteresēti izmantot attiecīgo brīvību, lai veiktu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kas ir pieņēmusi attiecīgo valsts tiesisko regulējumu, un ka šis tiesiskais regulējums, kas bez atšķirības ir piemērojams attiecīgās

8 Galu galā gan UL, gan *RAFC* atrodas Beļģijā, un šajā ziņā nav pārrobežu elementa.

9 Spriedums, 2016. gada 15. novembris (C-268/15, EU:C:2016:874).

dalībvalsts valstspiederīgajiem un citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, tātad var radīt sekas, kas nebūs konstatējamas šajā dalībvalstī [10]. Šajā ziņā nav izslēgts, ka attiecīgie noteikumi attur citās dalībvalstīs dzīvojošus futbolistus no piekļuves Beļģijas tirgum.

30. Turklāt ir jāņem vērā, ka *in casu* iesniedzējtiesas kompetencē ir tikai noteikt, vai ar šķīrējtiesas nolēmumu ir pārkāpta sabiedriskā kārtība. Pēc būtības iesniedzējtiesai, veicot izvērtējumu, ir jāiet tālāk par konkrētiem šīs lietas faktiem, ņemot vērā, ka sabiedriskās kārtības apsvērumi noteikti pārsniedz atsevišķu lietu robežas.

31. Jānorāda arī, ka šīs lietas priekšmets valsts līmenī nav strīds starp UL un *RAFC*, bet gan apstrīdētie *UEFA* un *URBSFA* noteikumi. Iesniedzējtiesas izskatīšanā esošā prasība par šķīrējtiesas nolēmuma atcelšanu nav uzskatāma par hipotētisku situāciju. Minētais šķīrējtiesas spriedums ir balstīts uz Beļģijas Sporta šķīrējtiesas sniegto LESD 45. panta [11] interpretāciju un piemērošanu. Iesniedzējtiesa norāda, ka tai ir jāpārbauda šīs interpretācijas un piemērošanas atbilstība, lai noteiktu, vai nolēmums ir pretrunā sabiedriskajai kārtībai vai ne. Tātad Beļģijas Sporta šķīrējtiesa ir piemērojusi LESD 45. pantu tādā veidā, kas iesniedzējtiesai rada šaubas. Nedz Beļģijas Sporta šķīrējtiesai, nedz arī iesniedzējtiesai nav jāvērtē konkrētā UL situācija. Drīzāk UL, ko vēlāk atbalstīja *RAFC*, lūdza atzīt, ka *UEFA* un *URBSFA* ieviestie noteikumi par vietējiem spēlētājiem ir prettiesiski, jo tie pārkāpj Savienības tiesības. Apsverot tāda šķīrējtiesas nolēmuma atcelšanu, kurā nav konstatēts Savienības tiesību pārkāpums, iesniedzējtiesas uzdevums ir pārbaudīt apstrīdētos noteikumus kopumā.

32. Visbeidzot attiecībā uz *UEFA* apgalvojumu, ka tā netika uzklausīta pirms lēmuma pieņemšanas par vēršanos Tiesā, pietiek norādīt, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru Tiesai nav jāpārbauda, vai lēmums lūgt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemts saskaņā ar valsts tiesību normām, kas reglamentē tiesu organizāciju un to procesu [12].

33. Tādēļ ierosinu Tiesai atzīt iesniedzējtiesas uzdotos jautājumus par pieņemamiem.

## B. Par lietas būtību

34. Saskaņā ar LESD 45. pantu Savienībā ir jānodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvība.

35. Sporta aktivitātes, kas ir daļa no ekonomiskās dzīves, ietilpst Līguma pamatbrīvību piemērošanas jomā [13], un no tā izriet, ka profesionāli futbolisti, kas veic saimniecisku darbību, ir kvalificējami kā "darba ņēmēji" LESD 45. panta izpratnē [14].

[10] Skat. spriedumu, 2016. gada 15. novembris, *Ullens de Schooten* (C-268/15, EU:C:2016:874, 50. punkts).

[11] Tāpat arī LESD 101. panta [interpretāciju un piemērošanu].

[12] Skat., piemēram, spriedumu, 2000. gada 11. aprīlis, *Deliège* (C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 29. punkts).

[13] Skat. arī Forsthoff, U., Eisendle, D., no: Grabitz, E., Hilf, M., un Nettesheim, M. (red.), *Das Recht der Europäischen Union*, 76. EL., atjaunināts 2022. gada maijā, C. H. Beck, Minhene, *Art. 49 AEUV*, 104. punkts.

[14] Tā ir pastāvīgā judikatūra kopš 1976. gada 14. jūlija sprieduma *Donà* (13/76, EU:C:1976:115, 13. punkts). Skat. arī spriedumu, 1995. gada 15. decembris, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, 73. punkts). Vispārīgi saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru jēdzienam "darba ņēmējs" ir patstāvīga nozīme un tas nav jāinterpretē sašaurināti. Par "darba ņēmēju" ir uzskatāma ikviena persona, kas veic reālu un efektīvu darbību, izslēdzot darbības, kas ir tik ierobežotas, ka tām ir tikai margināls un papildu raksturs. Skat. spriedumu, 2017. gada 19. jūlijs, *Abercrombie & Fitch Italia* (C-143/16, EU:C:2017:566, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

36. Turklāt attiecībā uz personām, kurām ir saistošs LESD 45. pants, pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka šis noteikums attiecas uz tādiem privātiem subjektiem kā *UEFA* un *URBSFA*, kas kolektīvā veidā regulē algotu darbu [15].

### *1. Apstrīdētie noteikumi*

37. Šajā brīdī uzskatu, ka ir lietderīgi īsi apkopot apstrīdētos noteikumus.

38. Saskaņā ar *UEFA* reglamentu vietējie spēlētāji ir definēti kā spēlētāji, kas neatkarīgi no to pilsonības vismaz trīs gadus no 15 līdz 21 gada vecumam ir trenējušies savā klubā vai citā tās pašas valsts federācijas klubā. Turklāt saskaņā ar šo reglamentu klubiem, kas reģistrējušies kādām no *UEFA* sacensībām [16], sarakstā ne vairāk kā ar 25 spēlētājiem ir jāiekļauj vismaz astoņi vietējie spēlētāji. No šiem spēlētājiem vismaz četriem jābūt trenētiem attiecīgajā klubā.

39. Saskaņā ar *URBSFA* noteikumiem klubi, kas reģistrējušies sacensībām *URBSFA* jurisdikcijā, *sarakstā* ar maksimāli 25 spēlētājiem ir jāiekļauj vismaz astoņi spēlētāji, kas līdz 23 gadu vecumam šajā klubā vai citā Beļģijas klubā ir spēlējuši vismaz trīs sezonas (trīs no astoņiem – līdz 21 gada vecumam). Turklāt attiecībā uz *spēļu protokoliem* jāuzsver, ka klubiem ir jāizmanto šajā sarakstā norādītie spēlētāji un starp tiem ir jāiekļauj vismaz seši spēlētāji, kas pirms 23 gadu vecuma sasniegšanas klubā ir spēlējuši vismaz trīs pilnas sezonas, no kurām divas – pirms 21 gada vecuma sasniegšanas.

40. Abos gadījumos (*UEFA* un *URBSFA*), ja minimālās robežvērtības nav sasniegtas, spēlētājus nevar aizstāt ar citiem spēlētājiem, kas neatbilst attiecīgajiem nosacījumiem.

### *2. Ierobežojums*

41. Tālāk pārbaudīšu, vai apstrīdētie noteikumi ir LESD 45. panta ierobežojums.

42. UL un *RAFC*, kā arī Komisija [17] uzskata, ka apstrīdētie noteikumi ne tikai ietekmē darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā, bet arī rada netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ. Turpretim *UEFA* un *URBSFA* apgalvo, ka apstrīdētie noteikumi ne tikai nešķirojot attiecas uz visiem spēlētājiem neatkarīgi no viņu pilsonības, bet arī nav šķērslis spēlētāju brīvai kustībai.

43. Uzskatu, ka apstrīdētie noteikumi var radīt netiešu diskrimināciju pret citu dalībvalstu pilsoņiem. Tas ir likumsakarīgi: jo jaunāks ir spēlētājs, jo lielāka ir iespēja, ka viņš dzīvo savā izcelsmes vietā [18]. Tādējādi apstrīdētie noteikumi noteikti nelabvēlīgi ietekmēs spēlētājus no citām dalībvalstīm.

44. Apstrīdētie noteikumi būtībā nozīmē prasību, ko var izpildīt tikai tie, kas ir bijuši noteiktā vietā. Šajā ziņā Tiesa ir konsekventi nospriedusi, ka valsts noteikumi, kas paredz atšķirīgu attieksmi, pamatojoties uz dzīvesvietas kritēriju, var kaitēt galvenokārt citu dalībvalstu pilsoņiem,

[15] Tā ir pastāvīgā judikatūra kopš 1974. gada 12. decembra sprieduma *Walrave* un *Koch* (36/74, EU:C:1974:140, 17. punkts). Skat. arī spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, 82. punkts); 2000. gada 13. aprīlis, *Lehtonen* un *Castors Braine* (C-176/96, EU:C:2000:201, 35. punkts); un 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, 30. punkts).

[16] Tas ir, šādas četras sacensības: UEFA Čempionu līga, Eiropas līga, Konferences līga un Superkauss.

[17] Kā aprakstīts iepriekš, tā tomēr uzskata, ka jautājums nav pieņemams, jo, iespējams, tajā nav pārrobežu elementa.

[18] Nevar noliegt, ka ir spēlētāji, kas pārceļas uz ārvalstīm ļoti agrīnā vecumā. Tomēr runa ir tikai par nelielu spēlētāju daļu izņēmuma veidā, tādējādi pierādot likumu – jo jaunāks spēlētājs, jo lielāka varbūtība, ka viņš būs vietējais.

jo nerezidenti lielākajā daļā gadījumu ir ārzemnieki[19]. Līdzīgi saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru kvalifikācijas prasības, kas nepieciešamas, lai varētu strādāt noteiktās profesijās, ir netieši diskriminējošs darba ņēmēju pārvietošanās brīvības ierobežojums[20]. Noteikumi par vietējiem spēlētājiem var ierobežot iespējas spēlētājiem, kas ir Savienības pilsoņi, brīvi pāriet no vienas dalībvalsts kluba uz citas dalībvalsts klubu. Lai gan apstrīdēto noteikumu formulējums ir neitrāls, tie vietējiem spēlētājiem rada priekšrocības salīdzinājumā ar citu dalībvalstu spēlētājiem[21].

45. Jebkurā gadījumā, pat ja tiktu uzskatīts, ka apstrīdētie noteikumi nav netieši diskriminējoši, *quod non*, tie noteikti ir (vienkāršs) futbolistu brīvas pārvietošanās ierobežojums. Šajā ziņā vēlos atgādināt – Tiesa ir atzinusi, ka noteikumi, kas aizliedz basketbola klubam valsts čempionāta spēlēs iesaistīt spēlētājus no citām dalībvalstīm, ja pārcelšana ir notikusi pēc noteikta datuma, "ir šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai"[22].

46. Starp citu, jāmin, ka ierobežojuma konstatēšanai nav nozīmes *UEFA* un *URBSFA* izvēlētajā vietējo spēlētāju definīcijā, saskaņā ar kuru vietējie spēlētāji ir ne tikai spēlētāji no konkrētā kluba, bet arī no attiecīgās valsts līgas. Abos gadījumos astoņi spēlētāji nevar būt no kādas citas dalībvalsts kluba, turpretim 17 – var. Tomēr kluba spēlētāju nošķirums no vienas līgas spēlētājiem kļūst būtisks, nosakot apstrīdēto noteikumu samērīgumu.

### *3. Attaisnojums*

47. Darba ņēmēju pārvietošanās brīvības ierobežojums ir attaisnojams tikai tad, ja, pirmkārt, tas kalpo kādam no LESD 45. panta 3. punktā uzskaitītajiem attaisnojošajiem iemesliem[23] vai sevišķi svarīgam vispārējo interešu apsvērumam[24] un, otrkārt, ja ir ievērots samērīguma princips, proti, tas ir piemērots, lai konsekventi un sistemātiski nodrošinātu izvirzītā mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai[25].

#### *a) Par LESD 165. pantu*

48. Ņemot vērā, ka vairāki attiecīgās lietas dalībnieki savos apsvērumos plaši atsaucas uz LESD 165. pantu, šajā juridiskās analīzes posmā ir lietderīgi sniegt dažus komentārus par šo normu.

[19] Attiecībā uz LESD 45. pantu skat., piemēram, spriedumu, 1998. gada 7. maijs, *Clean Car Autoservice* (C-350/96, EU:C:1998:205, 29. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī Zawidzka-Łojek, A., "Ochrona interesu ogólnego na rynku wewnętrznym – dopuszczalne wyjątki i ograniczenia swobód. Model ochrony", no: *System Prawa Unii Europejskiego, Volume 7, Prawo rynku wewnętrznego*, Varšava, C. H. Beck, 2020, 197. punkts.

[20] Skat., piemēram, spriedumu, 1987. gada 15. oktobris, *Heylens* u.c. (222/86, EU:C:1987:442, 9.–11. punkts).

[21] Šajā nozīmē skat. Kliesch, J., *Der Status des Profifußballers im Europäischen Recht*, Nomos, Bādenbādene, 2017, 215. lpp., attiecībā uz *UEFA* noteikumiem.

[22] Skat. spriedumu, 2000. gada 13. aprīlis, *Lehtonen* un *Castors Braine* (C-176/96, EU:C:2000:201, 49. punkts). Tiesa tieši atsaucas uz savu 1995. gada 15. decembra spriedumu *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, 99. un 100. punkts). Turklāt 2010. gada 16. marta spriedumā *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, 35. punkts) Tiesa nosprieda, ka Francijas darba koplīgums, ar kuru "jaunās cerības" statusa spēlētājam (spēlētājam vecumā no 16 līdz 22 gadiem) bija noteikts pienākums pēc viņa trenēšanās beigām noslēgt profesionālā spēlētāja līgumu ar viņu trenējošo klubu, jo pretējā gadījumā viņam būtu jāmaksā zaudējumu atlīdzība, varēja atturēt šo spēlētāju izmantot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos.

[23] Sabiedriskā kārtība, valsts drošība vai sabiedrības veselība.

[24] Tiesa gadu laikā ir izmantojusi dažādu terminoloģiju, lai apzīmētu neekonomiska rakstura iemeslus kā attaisnojošus iemeslus, kas ir tikuši (un tiek) attīstīti judikatūrā. Skat. Martucci, F., *Droit du marché intérieur de l'Union européenne*, Presses Universitaires de France, Parīze, 2021, 261. punkts. Ērtības labad šajos secinājumos lietošu formulējumu "sevišķi svarīgs vispārējo interešu apsvērums".

[25] Šajā nozīmē pēc būtības skat. spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, 104. punkts); 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, 38. punkts); un 2019. gada 10. oktobris, *Krah* (C-703/17, EU:C:2019:850, 55. punkts).

49. LESD 165. pantā, kas Līgumos tika iekļauts līdz ar Lisabonas līgumu [26], ir aplūkoti trīs dažādi, tomēr savstarpēji saistīti jautājumi: izglītība, jaunatne un sports. Tas ir strukturēts četros punktos. Šā panta 1. punktā ir izklāstīts šīs tiesību normas vispārējais mērķis un pamatojums, proti, ka Savienība sniedz ieguldījumu Eiropas sporta nozares jautājumu risināšanā, ņemot vērā šīs nozares īpatnības, tās struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, un tās sociālo un audzinošo funkciju. Tālāk 2. punktā ir precizēts, kas tieši ir Savienības rīcības mērķis, un tam nav iespējams nepiekrist [27]: attīstīt Eiropas dimensiju sportā, veicinot taisnīgumu un atklātību sporta sacensībās un sadarbību starp struktūrām, kas ir atbildīgas par sportu, kā arī aizsargājot sportistu, jo īpaši jaunāko sportistu, fizisko un morālo integritāti. Šā panta 3. punktā ir uzsvērts, cik svarīgi ir veicināt sadarbību ar trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām, jo īpaši ar Eiropas Padomi [28]. Visbeidzot un būtiski ir tas, ka 4. punkts ļauj Savienības politiskajām iestādēm [29] "saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru" paredzēt "veicināšanas pasākumus, kas neietver [..] [nekādu] saskaņošanu" [30], un (vienīgi) Padomei pēc Komisijas priekšlikuma izdot ieteikumus.

*1) Gramatiskā interpretācija*

50. Turpmāk minētais jau tieši izriet no LESD 165. panta formulējuma.

51. Pirmkārt, šī tiesību norma attiecas uz Savienību, nevis uz dalībvalstīm vai citiem publisko tiesību subjektiem un vēl jo mazāk – uz privātām struktūrām. Otrkārt, izmantotais formulējums ("veicināšana", "palīdzība", "respektēšana", "attīstība", "sadarbība") ir parasti atrodams ieteikuma tiesībās. Treškārt, LESD 165. pants attiecas gan uz profesionāliem, gan atpūtas sporta veidiem neatkarīgi no tā, vai tie tiek praktizēti klubos vai individuāli [31]. Ceturtkārt, lai gan šī tiesību norma attiecas uz parasto likumdošanas procedūru, LESD 165. panta 4. punkts *nav* juridiskais pamats tam, lai ļautu politiskajām iestādēm pieņemt juridiski saistošus aktus LESD 288. panta nozīmē [32]. Tādējādi LESD 165. panta 4. punkts nav nekas cits kā "nepareizs juridiskais pamats", kas ir raksturīgi tēmai, kura ir iekļauta Savienības politikas jomā, bet attiecībā uz kuru dalībvalstis kā Līgumu noteicējas nevēlas Savienībai piešķirt likumdošanas tiesības. Šis pēdējais aspekts, starp citu, jau ir atspoguļots LESD 2. panta 5. punktā un 6. panta e) punktā: sporta jomā Savienībai nepiemīt likumdošanas "kompetence", bet gan tikai spēja "veikt darbības, lai atbalstītu, saskaņotu vai papildinātu dalībvalstu darbības" [33].

*2) Sistēmiskā un teleoloģiskā interpretācija*

52. Attiecībā uz LESD 165. pantu LESD struktūrā ir jānorāda, ka tas iekļauts LESD trešās daļas XII sadaļā [34] un ir daļa no visām pārējām Savienības politikas jomām.

[26] Par šīs tiesību normas ģenēzi skat. ģenerāladvokāta A. Ranta [*A. Rantos*] secinājumus lietā *European Superleague Company* (C-333/21, EU:C:2022:993, 29. punkts).

[27] No septiņiem šajā punktā minētajiem mērķiem seši attiecas uz izglītību un tikai viens uz sportu.

[28] Ciktāl ir atsauce uz Eiropas Padomi, šis noteikums ir konkrēta izpausme vispārējam pienākumam, kas Savienībai ir saskaņā ar LESD 220. panta 1. punktu, proti, izveidot visus atbilstošos sadarbības veidus ar Eiropas Padomi. Skat. arī manus secinājumus lietā *The English Bridge Union* (C-90/16, EU:C:2017:464, 33. punkts).

[29] Šajos secinājumos ar Savienības politiskajām iestādēm saprotu Komisiju, Padomi un Parlamentu.

[30] Jāatzīst, ka ir nepieciešams zināms laiks, lai izprastu šo noteikumu, kas Orvela stilā ļauj politiskajām iestādēm izmantot parasto likumdošanas procedūru, lai pieņemt jebko, izņemot tiesību aktus.

[31] Šajā nozīmē skat. arī Odendahl, K., no: Pechstein, M., Nowak, C., Häde, U. (red.), *Frankfurter Kommentar zu EUV, GRC und AEUV*, III sējums, Mohr Siebeck, Tībingene, 2017, *Art. 165 AEUV*, 9. punkts.

[32] Proti, regulas, direktīvas un lēmumus.

[33] Skat. LESD 2. panta 5. punktu un 6. panta e) punktu. Turklāt 2. panta 5. punktā precizēts, ka šādas darbības neaizstāj dalībvalstu kompetenci šajās jomās.

[34] Proti, tas ir iestarpināts starp Eiropas Sociālo fondu un kultūru.

53. No tā var izrietēt šādi elementi.

54. Pirmkārt, LESD 165. pants nav vispārpiemērojama tiesību norma LESD pirmās daļas II sadaļas izpratnē [35]. Otrkārt, *UEFA* un *URBSFA* kā privātas struktūras, ciktāl tās kolektīvi regulē algotu darbu, neīsteno Savienības politiku. Šāda darbība ir Savienības likumdevēja (un to subjektu, kuri transponē, piemēro un īsteno sekundāros tiesību aktus) kompetencē. Tā vietā *UEFA* un *URBSFA* cenšas atsaukties uz sabiedriskās kārtības mērķi, lai attaisnotu pamatbrīvības ierobežojumu. Attiecībā uz izskatāmo lietu tās funkcionāli ir salīdzināmas nevis ar Savienības iestādi, kas veic darbības [36], pamatojoties uz LESD 165. pantu, bet gan ar dalībvalsti, kas cenšas attaisnot pamatbrīvības ierobežojumu. Citiem vārdiem, šajā lietā runa ir par *negatīvu* integrāciju, kad subjekts vēlas ierobežot pamatbrīvību, lai veicinātu citu politiku, ko tas uzskata par nozīmīgāku. Šī cita politika ir saistīta ar sporta jomu. Treškārt, ne *UEFA*, ne *URBSFA* kompetencē nav īstenot Savienības darbības saskaņā ar LESD 165. pantu. Tās ir privātas struktūras, kas papildus regulatīvajām funkcijām veic arī ekonomiskās funkcijas. Ceturtkārt, Eiropas Savienības politiskās iestādes, protams, var brīvi – pēc saviem ieskatiem – pasludināt [37] Eiropas sporta modeli, pamatojoties uz LESD 165. pantu vai citām tiesību normām. Tomēr tas nenozīmē, ka Savienības iestādēm piekritīgās funkcijas tādā vai citādā veidā tiek nodotas *UEFA* vai *URBSFA*. Piektkārt, *UEFA* un *URBSFA* nevar iegūt neierobežotu rīcības brīvību LESD 45. pantā paredzētās pamatbrīvības ierobežojumu nolūkā, atsaucoties uz LESD 165. pantu. Šīs pamatbrīvības ierobežojumi, ko piemēro tādas struktūras kā *UEFA* un *URBSFA*, ir jāvērtē tāpat kā visi citi ierobežojumi saskaņā ar standarta principiem.

*3) Nozīme izskatāmajā lietā*

55. Viss iepriekš minētais nenozīmē, ka LESD 165. panta juridiskā vērtība ir tik ierobežota [38], ka tam nav nekādas nozīmes izskatāmajā lietā. Patiešām, šī tiesību norma ir lietderīga divos aspektos: pirmkārt, lai noteiktu LESD 45. panta ierobežojuma attaisnojumu, kas pazīstams kā sevišķi svarīgs vispārējo interešu apsvērums, un, otrkārt, lai norādītu, kas ir pieņemams Savienībā, veicot samērīguma pārbaudi [39]. Turklāt tieši tā Tiesa ir rīkojusies arī iepriekš [40].

[35] Šāda privilēģija ir rezervēta jautājumiem, kurus Līgumu noteicējas acīmredzami uzskata par svarīgākiem, piemēram, – minot tikai dažus piemērus – diskriminācijas aizliegums (LESD 8. un 10. pants), vide (LESD 11. pants), patērētāju aizsardzība (LESD 12. pants) vai datu aizsardzība (LESD 16. pants).

[36] Piesardzīgi lietoju jēdzienu "darbība" piemērotāka jēdziena neesamības dēļ, jo, kā jau iepriekš konstatēts, LESD 165. pants neļauj Savienības iestādēm pieņemt tiesību aktus.

[37] Vēlos piebilst, ka politiskās iestādes acīmredzami ir izvēlējušās nesaskaņot vai neregulēt ar iekšējo tirgu saistītus sporta jautājumus, izmantojot LESD 114. pantu.

[38] Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka LESD 165. pants, interpretējot to kopsakarā ar Līguma noteikumiem par pilsonību, proti, LESD 18. un 21. pantu, nepieļauj noteiktus nacionālās sporta federācijas noteikumus, kas ierobežo pārvietošanās brīvību. Skat. spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs, *TopFit* un *Biffi* (C-22/18, EU:C:2019:497).

[39] Šajā ziņā varu pilnībā pievienoties ģenerāladvokāta A. Ranta secinājumiem lietā *European Superleague Company* (C-333/21, EU:C:2022:993, 42. punkts), kuros teikts: "Ja uz sporta īpašajām iezīmēm nevar norādīt, lai izslēgtu sporta aktivitātes no LES un LESD piemērošanas jomas, tad norādes uz šo savdabību un sociālo un audzinošo funkciju, kas minētas LESD 165. pantā, var būt atbilstīgas, konkrēti, izvērtējumā par konkurences vai pamatbrīvību ierobežojumu varbūtējo objektīvo pamatojumu sporta jomā."

[40] Skat. spriedumu, 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, 39. punkts). Saistībā ar LESD 49. pantā paredzēto brīvību veikt uzņēmējdarbību skat. arī 2022. gada 7. septembra spriedumu Cilevičs u.c. (C-391/20, EU:C:2022:638, 59. punkts), kurā Tiesa tikai gadījuma pēc ir atsaukusies uz LESD 165. pantu, pirms izvērtēja tāda valsts pasākuma ierobežojošo raksturu, kurš nepārprotami ietilpst LESD 165. pantā ietverto jautājumu jomā.

### *b) Sevišķi svarīga vispārējo interešu apsvēruma noteikšana*

56. *UEFA* un *URBSFA* būtībā norāda divus atšķirīgus sevišķi svarīgus vispārējo interešu apsvērumus: veicināt jauno spēlētāju apmācību un piesaistīšanu, kā arī uzlabot konkurences līdzsvaru starp komandām *UEFA* klubu sacensībās un nacionālajās sacensībās. Vēl viens sevišķi svarīgs vispārējo interešu apsvērums ir jauno spēlētāju aizsardzība, jo ir jāsaglabā viņu sociālā un ģimenes vide un jānovērš viņu parastās izglītības pārrāvums.

57. Šajā ziņā jānorāda – Tiesa, šķiet, pieņem, ka tad, kad tādi subjekti kā *UEFA* un *URBSFA*, kuriem ir saistošs LESD 45. pants, cenšas atsaukties uz iemesliem, kas attaisno ierobežojumu, apstrīdēto noteikumu publiskais vai privātais raksturs nekādā veidā neietekmē ne šāda pamatojuma tvērumu, ne saturu [41].

58. Varu piekrist šim apgalvojumam un saprotu vispārējās intereses saglabāt vienotu režīmu attiecībā uz LESD 45. pantu neatkarīgi no tā, vai ierobežojumus ir noteikušas valsts vai privātas struktūras. Tomēr ir jāpatur prātā, ka – pretēji dalībvalstij kā publisko tiesību subjektam – tādiem privāttiesību subjektiem kā *UEFA* vai *URBSFA* atbilstoši to attiecīgajiem pastāvēšanas nolūkiem ir ekonomiska rakstura mērķi [42]. Šādi mērķi dažkārt var būt pretrunā sabiedrības mērķiem. Turklāt *UEFA* un *URBSFA* pilda gan regulatīvās, gan ekonomiskās funkcijas. Tā kā šīs funkcijas nav nodalītas, noteikti var rasties interešu konflikti. Citiem vārdiem, *UEFA* un *URBSFA* rīkotos nesaprātīgi, ja tās mēģinātu īstenot sabiedriskos mērķus, kas ir tiešā pretrunā to komerciālajām interesēm.

59. Ja dalībvalstis cenšas attaisnot pamatbrīvības ierobežojumus, pastāv pieņēmums, ka tie ir vērsti uz sabiedrības interesēm, kas nav iekšējā tirgus intereses. Šis pieņēmums neattiecas uz privātu struktūru, un tas būtu jāpatur prātā turpmākajā analīzē. Tieši šī iemesla dēļ dodu priekšroku terminiem, ko Tiesa izmantojusi spriedumā *Angonese*, kur runa ir par "likumīgi izvirzīto mērķi" [43], neprecizējot, ka šādam mērķim obligāti jābūt *sabiedrības* interesēs. Un tieši tāpēc vēl jo svarīgāk ir rūpīgi pārbaudīt *sabiedrības* interešu elementu sevišķi svarīgajos apsvērumos, kurus norāda *UEFA* un *URBSFA*.

60. Attiecībā uz profesionālo sportu Tiesai jau ir bijusi iespēja konstatēt, ka, ievērojot sporta aktivitāšu, it īpaši futbola, būtisko sociālo nozīmi Eiropas Savienībā, ir jāatzīst, ka mērķis veicināt jaunu spēlētāju piesaistīšanu un trenēšanu ir leģitīms [44]. Tas pats attiecas uz mērķi saglabāt līdzsvaru starp klubiem, saglabājot zināmu vienlīdzības un nenoteiktības attiecībā uz rezultātiem pakāpi [45].

41 Skat. spriedumu, 1995. gada 15. decembris, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, 86. punkts).

42 Skat. arī Weatherill, St., *European Sports Law*, T.M.C. Asser, Hāga, 2007, 60. lpp., kurš norāda, ka, lai gan Tiesas pieejai piemīt "loģiska precizitāte", "nav saprotams, kā [LESD 45. panta 3. punktā] ietvertos jēdzienus var atbilstoši pārveidot, lai tie atbilstu privātajam sektoram", un kurš norāda uz risku, ka, atļaujot privātpersonām atsaukties uz attaisnojošiem iemesliem sabiedrības vārdā, "to tvērums var tikt pārspīlēts".

43 Skat. spriedumu, 2000. gada 6. jūnijs (C-281/98, EU:C:2000:296, 42. punkts). Šajā nozīmē skat. arī Müller-Graff, P.-Chr., "Die horizontale Direktwirkung der Grundfreiheiten", *Europarecht*, 2014, 3.–29. lpp., 12. lpp.

44 Skat. spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, 106. punkts), un 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, 39. punkts).

45 Skat. spriedumu, 1995. gada 15. decembris, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, 106. punkts). Tiesa arī ir atzinusi sporta sacensību regularitāti par pamatotu mērķi; skat. spriedumus, 2000. gada 11. aprīlis, *Deliège* (C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 64. punkts), un 2000. gada 13. aprīlis, *Lehtonen* un *Castors Braine* (C-176/96, EU:C:2000:201, 53. punkts). Tomēr šajā lietā nav runas par šādu sacensību regularitāti, bet gan par nosacījumiem, kas jāizpilda klubam, lai piedalītos sacensībās.

### *c) Samērīgums*

61. Vēl apstrīdētajiem noteikumiem ir jāatbilst samērīguma principam, proti, tiem ir jābūt piemērotiem, lai konsekventi un sistemātiski nodrošinātu izvirzīto mērķu sasniegšanu, un tie nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šo mērķu sasniegšanai. Iesniedzējtiesai būs jāizvērtē apstrīdēto noteikumu samērīgums. Šajā ziņā pierādīšanas pienākums attiecībā uz noteikumu par vietējiem spēlētājiem samērīgumu gulstas uz *UEFA* un *URBSFA*.

62. Pamatojoties uz Tiesai iesniegto informāciju un dažādu lietas dalībnieku apsvērumiem, uzskatu, ka Tiesa ir pietiekami informēta, lai sniegtu norādījumus iesniedzējtiesai attiecībā uz samērīguma pārbaudi.

63. Tiks pierādīts, ka daži ierobežojumi ir attaisnoti.

64. Vispārīgi runājot, kā norādīts doktrīnā, "sporta noteikumiem ir ekonomiska ietekme. Taču bez dažiem pamatnoteikumiem nebūtu sporta"[46]. Konkurētspējīga sporta konkrētie tirgi balstās uz konkurentu esamību. Nekādi ierobežojumi potenciāli nedrīkstētu radīt situāciju, kad klubu, kas spēj nopirkt visus spēlētājus, *de facto* vairs nevarētu pārspēt citi klubi. Būtu žēl, ja, teiksim, *Wisła Kraków* varētu dominēt visā Polijas līgā. "Skaistā spēle" zaudētu daļu savas pievilcības.

#### *1) Piemērotība*

65. Apstrīdētajiem noteikumiem ir jābūt piemērotiem, lai tie atbilstu izvirzītajiem sevišķi svarīgajiem vispārējo interešu apsvērumiem, proti, noteikumiem par vietējiem spēlētājiem ir jābūt piemērotiem, lai veicinātu jauno spēlētāju trenēšanu un piesaistīšanu, kā arī uzlabotu konkurences līdzsvaru starp komandām *UEFA* klubu sacensībās un nacionālajās sacensībās.

##### *i) Jauno spēlētāju trenēšana un piesaistīšana*

66. Apstrīdētie noteikumi pēc būtības ir piemēroti, lai sasniegtu mērķi trenēt un piesaistīt jaunos spēlētājus, kā to turklāt atzīst arī *RAFC*[47].

67. Tomēr man ir zināmas šaubas par apstrīdēto noteikumu vispārējo saskaņotību attiecībā uz vietējo spēlētāju definīciju. Ja, kā tas ir gan *UEFA*, gan *URBSFA* noteikumos, vietējais spēlētājs ir ne tikai paša kluba trenēts spēlētājs, bet arī spēlētājs, ko trenē cits valsts līgas klubs, tad jājautā, vai apstrīdētie noteikumi patiešām veicina to, ka tiek sasniegts mērķis, lai klubi trenētu jaunos spēlētājus. Šajā ziņā vēlos norādīt, ka saskaņā ar *UEFA* noteikumiem vismaz pusei vietējo spēlētāju (t.i., četriem) ir jābūt trenētiem attiecīgajā klubā. Tas atvieglo situāciju, bet nerisina problēmu pašā saknē, proti, pašā definīcijā par to, kas ir vietējie spēlētāji.

68. Šīs šaubas acīmredzami palielinās, ja attiecīgā nacionālā līga ir galvenā līga, un tādēļ man šķiet, ka *UEFA* noteikumi rada vairāk jautājumu nekā *URBSFA* noteikumi, jo pēdējā minētā salīdzinājumā ir viena no mazākajām līgām. Ja klubs galvenajā nacionālajā līgā varētu "nopirkt" līdz pat pusei vietējo spēlētāju, tiktu izjaukts mērķis mudināt šo klubu trenēt jaunos spēlētājus.

[46] Skat. Weatherill, S., minēts iepriekš, 336. lpp.

[47] Skat. *RAFC* apsvērumu 38. punktu.

69. Tādēļ, lai gan uzskatu, ka prasība sarakstā iekļaut iepriekš noteiktu vietējo spēlētāju skaitu ir pamatota, neredzu iemeslu – no trenēšanas viedokļa – vietējo spēlētāju definīcijas attiecināšanai arī uz spēlētājiem, kas nav attiecīgā kluba spēlētāji, bet ir attiecīgās nacionālās līgas dalībnieki [48].

*ii) Komandu konkurences līdzsvara uzlabošana*

70. Tie paši apsvērumi attiecas uz mērķi uzlabot komandu konkurences līdzsvaru. Ja ar apstrīdētajiem noteikumiem visiem klubiem tiek uzlikts pienākums nodrošināt trenēšanu, tad kopumā komandu konkurences līdzsvars, iespējams, palielināsies. Šis mērķis savukārt ir izjaukts, ja klubi var izmantot citu tās pašas līgas klubu vietējos spēlētājus.

*iii) Secinājumi*

71. Visbeidzot, apstrīdētie noteikumi nav saskaņoti un tādējādi nav piemēroti, lai sasniegtu mērķus trenēt jaunos spēlētājus un uzlabot komandu konkurences līdzsvaru, ciktāl starp vietējiem spēlētājiem, kuriem jāparādās sarakstā, var ietvert arī spēlētājus, kas nav no attiecīgā kluba.

72. Tas nozīmē, ka *URBSFA* noteikumi pilnībā nav piemēroti, savukārt *UEFA* noteikumi ir piemēroti tikai daļēji.

*2) Nepieciešamība*

73. Vēl apstrīdētie noteikumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi trenēt un piesaistīt jaunos spēlētājus.

*i) Par UEFA un URBSFA rīcības brīvību*

74. *UEFA* it īpaši apgalvo, ka pastāv pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru "profesionāliem regulatoriem" ir "ievērojama rīcības brīvība", izvēloties konkrētu problēmas risinājumu.

75. Šajā ziņā vēlos norādīt, ka ir atsauce tikai uz vienu (ļoti oriģinālu) Tiesas spriedumu [49], kurā valsts tiesai bija jāizvērtē Nīderlandes Advokātu kolēģijas veiktie pasākumi [50]. Manuprāt, no šīs lietas īpatnībām ir grūti secināt vispārēju principu, saskaņā ar kuru privātām struktūrām, kurām ir saistošs LESD 45. pants, būtu lielāka rīcības brīvība nekā dalībvalstīm līdzīgās situācijās.

76. Drīzāk uzskatu, ka standarta judikatūra ir piemērojama, vispārīgi izvērtējot subjektus, kuri vēlas attaisnot LESD 45. panta ierobežojumus. Šeit, protams, jānorāda, ka subjektiem, kuriem ir saistošs LESD 45. pants, ir zināma rīcības brīvība, kad jānovērtē, vai ir nepieciešams risināt konkrētas problēmas un ar kādiem līdzekļiem tas būtu jādara. Šajā ziņā Tiesa pieļauj plašākas un šaurākas rīcības brīvības pakāpes, pamatojoties nevis uz to, kas ir autors (dalībvalsts vai "profesionāls regulators"), bet gan uz tā mērķa priekšmetu, kas tiek īstenots ar attaisnojošo

[48] Ciktāl tiek uzskatīts, ka klubiem ir jābūt nepieciešamai rīcības brīvībai izmantot ne tikai savus, bet arī vienas līgas spēlētājus, domāju, ka šāda rīcības brīvība būtu labāk nodrošināma, ja tiktu samazināts vietējo spēlētāju skaits un vienlaikus ierobežota definīcija, to attiecinot uz (kluba) vietējiem spēlētājiem.

[49] Skat. *UEFA* rakstveida apsvērumu 50. un 80. punktu, kuros ir atsauce uz 2002. gada 19. februāra spriedumu *Wouters* u.c. (C-309/99, EU:C:2002:98, 110. punkts).

[50] Tāpat 2013. gada 28. februāra spriedumā *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas* (C-1/12, EU:C:2013:127, 96. punkts) Tiesa, atsaucoties uz savu 2002. gada 19. februāra spriedumu *Wouters* u.c. (C-309/99, EU:C:2002:98), izvērtēja, vai Zvērinātu grāmatvežu apvienības ierobežojošos pasākumus var "pamatoti" uzskatīt par nepieciešamiem, lai garantētu pakalpojumu kvalitāti.

iemeslu. Tādējādi Tiesa ir atļāvusi diezgan plašu rīcības brīvību "jutīgos jautājumos", piemēram, darba ņēmēju norīkošanā darbā [51], vai "īpaša rakstura" jautājumos, piemēram, loterijās [52]. Turklāt klasiskā situācija, kad Tiesa pieļauj zināmu rīcības brīvību, ir sabiedrības veselības jomā [53]. Ir pamatoti apgalvot, ka rīcības brīvība palielinās, ciktāl aplūkotais jautājums pārsniedz klasiskās ekonomikas politikas robežas [54].

77. Tomēr šajā lietā tas tā nav. Jauno spēlētāju trenēšanai un piesaistīšanai ir nozīmīga ekonomiskā komponente, tāpat kā mērķim uzlabot komandu konkurences līdzsvaru. Kā apsvērumos ir norādījis *RAFC*, spēlētājiem, tostarp jaunajiem spēlētājiem, ir tirgus vērtība, kas visos aspektos gan viņiem, gan klubiem darbojas kā svira, kad runa ir par iespējamām pārejām.

78. Tādēļ neredzu iemeslu atkāpties no standarta judikatūras un piešķirt *UEFA* un *URBSFA* plašāku rīcības brīvību, nekā parasti tiktu piešķirts dalībvalstij, lai attaisnotu LESD 45. panta ierobežojumu.

*ii) Mazāk ierobežojoši pasākumi*

79. Alternatīvie pasākumi, uz kuriem atsaucas īpaši UL un *RAFC*, ir tieša kompensācija par jauno spēlētāju trenēšanu vai ienākumu pārdale.

80. Kā ir uzsvērusi arī Komisija, nav konstatēts, ka šādi pasākumi būtu mazāk ierobežojoši un mazāk traucētu brīvu pārvietošanos saskaņā ar LESD 45. pantu. Patiešām, atkarībā no to īpašās koncepcijas daži no šiem pasākumiem, piemēram, atalgojuma maksimālais apmērs, varētu pat vairāk ierobežot klubu iespējas piesaistīt spēlētājus, savukārt kompensācijas shēmas par ieguldījumiem, kas saistīti ar trenēšanu, tieši ietekmētu vienlīdzīgas iespējas un prasītu būtiskus administratīvus pasākumus, izmaksas un uzraudzību.

81. Turklāt nekas neliecina, ka šādi pasākumi būtu *vienlīdz efektīvi*, lai sasniegtu to pašu mērķi, proti, jauno spēlētāju trenēšanu. Konkrēti, finansiāli spēcīgi klubi varētu "izvairīties" no jauno spēlētāju trenēšanas un tos pirkt no citiem klubiem, traucējot sasniegt izvirzīto mērķi trenēt jaunos spēlētājus, kā arī vispārējo mērķi uzlabot konkurences līdzsvaru starp komandām [55].

*iii) Secinājumi*

82. Visbeidzot apstrīdētie noteikumi, ciktāl tie ir piemēroti, šķiet nepieciešami mērķu trenēt jaunos spēlētājus un uzlabot komandu konkurences līdzsvaru sasniegšanai.

[51] Attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību skat. spriedumu, 1981. gada 17. decembris, *Webb* (279/80, EU:C:1981:314, 18. punkts).

[52] Attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību skat. spriedumu, 1994. gada 24. marts, *Schindler* (C-275/92, EU:C:1994:119, 59. un nākamie punkti).

[53] Skat., piemēram, spriedumu, 2010. gada 16. decembris, *Josemans* (C-137/09, EU:C:2010:774, 63. un nākamie punkti), kas attiecas uz preču brīvu apriti un pakalpojumu sniegšanas brīvību.

[54] Šajā nozīmē skat. arī Forsthoff, U., Eisendle, D., minēts iepriekš, 397. punkts.

[55] Šajā nozīmē skat. arī Kliesch, J., *Der Status des Profifußballers im Europäischen Recht*, Nomos, Bādenbādene, 2017, 232. lpp.

## IV. Secinājumi

83. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Briseles frankofonā pirmās instances tiesa, Beļģija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

LESD 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu Eiropas Futbola asociāciju savienības (*UEFA*) un *Union royale belge des sociétés de football association* (*URBSFA*) pieņemto noteikumu par vietējiem spēlētājiem piemērošanu, saskaņā ar kuriem, lai piedalītos attiecīgajās sacensībās, klubiem sarakstā ir jānorāda vismaz astoņi vietējie spēlētāji no maksimālā 25 spēlētāju skaita, ciktāl šādi vietējie spēlētāji var būt no cita attiecīgās valsts futbola federācijas kluba.